

Харківський національний університет міського господарства

імені О.М.Бекетова

Кафедра ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Декан факультету Інженерної екології міст

(Ткачов В.О.)

« 9 09 » 2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

галузі знань 0401 «Природничі науки»

напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»

фахові спрямування Екологія та охорона навколишнього середовища, Екологічна безпека

факультет Інженерної екології міст

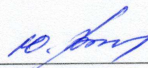
2014 – 2015 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Робоча програма з дисципліни «Економічна теорія» для студентів

за напрямом підготовки **6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»**

Розробник(и): доц. Федотова Ю.В.

Робоча програма схвалено **на засіданні** кафедри економічної теорії

Протокол від «26» серпня 2014 року № 10

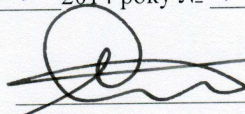
Завідувач кафедри економічної теорії

(проф. Решетило В.П.)

Робочу програму схвалено на засіданні **випускової** кафедри Інженерної екології та екологічної безпеки міст

Протокол від. «27» серпня 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри

(Стольберг Ф.В.)

Програма відповідає формі Програми навчальної дисципліни, що затверджена Наказом ХНУМГ ім. О.М.Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ (Соловйenko) № 09 2014р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 2,0	За вибором ВНЗ	Рік (роки) підготовки	
		2-й	3-й
		Семестр(и)	
		3-й	6-й
Загальна кількість годин – 72	Галузь знань: 0401 «Природничі науки» Напрямок підготовки: 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»	Лекції:	
17 год.		2 год.	
Модулів – 1		Практичні, семінарські:	
		17 год.	4 год.
Змістових модулів (ЗМ) – 3		Лабораторні:	
		-	-
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних – 2; - самостійної роботи студента – 2,2	Фахові професійні спрямування: Екологія та охорона навколишнього середовища, Екологічна безпека	Самостійна робота:	
		38 год.	66 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	18
		Вид контролю:	
		екзамен	екзамен
Індивідуальне (науково-дослідне) завдання (ІЗ) виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр		

Питома вага кількості годин аудиторних занять в загальному обсязі дисципліни для денної форми навчання становить 47%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни: формування систем знань з теоретичних питань економіки.

Основні завдання: отримання навичок загального аналізу основних економічних подій в своїй країні та за її межами, знаходження й використання інформації, необхідної для орієнтування в основних поточних проблемах економіки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- засади загального аналізу основних економічних подій в своїй країні та за її межами;
- знаходження використання інформації, необхідної для орієнтування в основних поточних проблемах економіки;

вміти:

- за результатами аналізу економічних показників діяльності підприємства, використовуючи моделі поведінки виробника прогнозувати оптимальні витрати на виробництві та максимальні прибутки за короткотерміновий та довготерміновий періоди; визначати ціну та обсяг виробництва в умовах конкуренції;
- за результатами аналізу законодавчих та нормативних актів України, використовуючи макроекономічні моделі, за допомогою співставлення та порівняння приймати професійні рішення, адекватні державній економічній політиці;
- на основі аналізу потреб та сімейного бюджету господарств використовуючи моделі поведінки споживача, здійснювати прогноз максимізації загальної корисності та платоспроможності домашнього господарства за фактичних бюджетних обмежень.
- на основі аналізу наявних споживчих благ, використовуючи класифікаційні ознаки, класифікувати та визначати потреби суспільства;
- на основі співвідношення механізмів державного та ринкового регулювання, державної та приватної власності,
- використовуючи класифікаційні ознаки, класифікувати та визначати типи економічних систем.
- на основі аналізу макроекономічних показників, використовуючи моделі загальної економічної рівноваги, здійснювати прогноз можливих наслідків порушення макроекономічної рівноваги та їх впливу на поведінку економічних суб'єктів;
- на основі аналізу показників світових ринків зовнішньоекономічної діяльності, використовуючи моделі абсолютних, відносних та конкурентних переваг, визначити систему можливих конкурентних переваг і пріоритетів розвитку національної економіки.

мати компетентності:

- за допомогою загальнонаукових та спеціальних економічних методів орієнтуватися в економічних явищах та подіях на мікро- та макроекономічних рівнях дослідження.

3. Програма навчальної дисципліни «Економічна теорія»

Модуль 1. Економічна теорія

Змістовий модуль 1.1. Економічний розвиток: рушійні сили та ступені

Тема 1.1.1. Предмет економічної теорії та її використання

1. Виникнення і розвиток економічної теорії.
2. Предмет економічної теорії, його структура та еволюція визначення. Функції економічної теорії.
3. Методи пізнання економічного життя суспільства. Економічні категорії, закони й принципи. Пізнання і використання економічних законів.

Тема 1.1.2. Загальні основи економічного розвитку

1. Економічні потреби та виробничі можливості суспільства.
2. Економічна система: поняття та основні типи.
3. Власність та її роль в економічному розвитку суспільства
4. Проблеми економіки природокористування.

Тема 1.1.3. Виробництво, його фактори та ефективність. Форми організації суспільного виробництва та їхня еволюція

1. Сутність і структура суспільного виробництва. Процес суспільного виробництва та його еволюція
2. Фактори виробництва та їх взаємодія.
3. Економічна ефективність суспільного виробництва, її показники.
4. Національне та товарне виробництво: сутність та типи.
5. Економічні та неекономічні блага. Товар і його властивості.
6. Закон вартості та його функції.
7. Сутність і функції грошей. Закони грошового обігу.

Змістовий модуль 2. Мікроекономічний аспект розвитку економіки

Тема 1.2.1. Ринкове господарство як невід'ємна складова товарного виробництва. Механізм функціонування ринку

1. Риси, функції, структура та інфраструктура ринку.
2. Основні суб'єкти ринкової економіки.
3. Держава як суб'єкт ринкового господарства.
4. Сутність попиту і фактори, що його визначають.
5. Споживчий вибір. Бюджетна лінія. Крива байдужості.
6. Пропозиція: зміст і фактори, що на неї впливають.

7. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.
8. Еластичність попиту і пропозиції.

Тема 1.2.2. Підприємство у ринковій економіці

1. Підприємницька діяльність, її сутність та різноманітність організаційних форм.
2. Теорія фірми. Ресурси фірми. Капітал фірми: сутність, структура, оборот та кругообіг.
3. Виробництво і виробнича функція.
4. Витрати виробництва і прибуток.
5. Управління фірмою. Менеджмент та маркетингова діяльність фірми.

Тема 1.2.3. Конкуренція і монополія у ринковій економіці

1. Конкуренція, її сутність та основні функції в ринковій економіці.
2. Види економічної конкуренції.
3. Монополія: причини виникнення, суть та основні форми.
4. Антимонопольна політика держави.

Змістовий модуль 3. Макроекономічний рівень господарювання

Тема 1.3.1. Макроекономічний рівень господарювання. Основні макроекономічні показники

1. Національне виробництво і відтворення: зміст, види та пропорції.
2. Система національного рахівництва: необхідність виникнення, зміст, цілі та принципи побудови.
3. Основні макроекономічні показники СНР. Методика розрахунку основних макроекономічних показників.
4. Сукупний попит та сукупна пропозиція. Макроекономічна рівновага.

Тема 1.3.2. Макроекономічна нестабільність і економічне зростання. Інфляція, безробіття

1. Циклічний характер розвитку економіки. Економічний цикл та його фази. Класифікація економічних циклів
2. Інфляція, її сутність, причини, види і соціально-економічні наслідки.
3. Безробіття, його зміст, причини, види, форми. Наслідки впливу безробіття на економіку.
4. Економічне зростання: зміст, типи, чинники. Концепції та найпростіші моделі економічного зростання

Тема 1.3.3. Основні напрями регулювання економіки

1. Фінансова система: необхідність, зміст, структура та функції фінансів. Державний бюджет, бюджетний дефіцит і державний борг.
2. Основи оподаткування.
3. Грошовий ринок: попит на гроші, пропозиція грошей. Грошово-кредитна політика держави, її види.

4. Кредитна система та її структура. Форми і функції кредиту.
5. Причини нестабільності грошово-кредитної системи та заходи щодо її стабілізації.

Тема 1.3.4. Закономірності розвитку світового господарства

1. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства.
2. Основні форми міжнародних економічних відносин. Торговельний і платіжний баланс країни.
3. Глобалізація економіки та загально цивілізаційні проблеми людства.
4. Проблеми інтеграції України у світове господарство.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістові модулі та теми	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
1	2	лек	лаб	пр	срс	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ 1. «Економічна теорія»										
Змістовий модуль 1.1. Економічний розвиток: рушійні сили та ступені										
Тема 1.1.1	5	1		1	3	7				7
Тема 1.1.2	5	1		1	3	7				7
Тема 1.1.3	8	2		2	4	4	1		1	2
Разом за ЗМ 1.1	18	4		4	10	18	1		1	16
Змістовий модуль 1.2. Мікроекономічний аспект розвитку економіки										
Тема 1.2.1.	7	2		2	3	7				7
Тема 1.2.2.	5	1		1	3	7				7
Тема 1.2.3.	6	1		1	4	4	1		1	2
Разом за ЗМ 1.2	18	4		4	10	18	1		1	16
ЗМ 1.3. Макроекономічний рівень господарювання										
Тема 1.3.1.	9	3		2	4	5			1	4
Тема 1.3.2.	9	3		2	4	5			1	4
Тема 1.3.3.	9	2		2	5	4				4
Тема 1.3.4.	9	1		3	5	4				4
Разом за ЗМ 1.3	36	9		9	18	18			2	16
Індивідуальне завдання										
Інд. завдання (ІЗ) – контрольна робота	-	-	-	-	-	18	-	-	-	18
Усього годин М1	72	17		17	38	72	2		4	66

5. Теми семінарських занять

Не передбачено

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денне навчання	Заочне навчання
Змістовий модуль 1. Економічний розвиток: рушійні сили та ступені			
1.1.1.	Предмет економічної теорії та її практичне використання.	1	
1.1.2.	Загальні основи економічного розвитку.	1	
1.1.3.	Виробництво, його фактори та ефективність. Форми організації суспільного виробництва.	2	1
Змістовий модуль 2. Мікроекономічний аспект розвитку економіки			
1.2.1	Ринкове господарство як невід’ємна складова економічного розвитку. Механізм функціонування ринку.	2	
1.2.2.	Підприємство у ринковій економіці.	1	
1.2.3.	Конкуренція і монополія у ринковій економіці.	1	1
Змістовий модуль 3. Макроекономічний рівень господарювання			
1.3.1.	Макроекономічний рівень господарювання. Основні макроекономічні показники	2	1
1.3.2.	Макроекономічна нестабільність і економічне зростання. Інфляція, безробіття.	2	1
1.3.3.	Основні напрями регулювання економіки.	2	
1.3.4.	Закономірності розвитку світового господарства	3	
	Разом	17	4

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Модуль 1			
1.1	Виконання контрольної роботи	-	18
1.2	Огляд основної та додаткової літератури	10	18
1.3	Розв'язання типових задач, розгляд контрольних питань, прикладів, тестів та завдань.	18	18

1.4	Вивчення понятійного апарату.	10	12
	Усього МІ	38	66

9. Індивідуальні завдання (ІЗ)

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання згідно встановленого переліку завдань (п. 3 р.13 «Методичне забезпечення»). Метою написання контрольної роботи є поглиблення теоретичних та практичних знань з тематики курсу.

10. Методи навчання

Аналітичні, синтетичні, проблемні, рішення задач, конспектування лекцій, постановка питань, самостійна робота.

11. Методи контролю

Усне опитування, письмовий контроль, поточне тестування.

12. Розподіл балів, які отримують студенти Для екзамену (денна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест (екзамен)	Сума балів
ЗМ 1			ЗМ 2			ЗМ 3					
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	30	100
20%			20%			30%					
70%											

Для екзамену (заочна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота										ІЗ	Підсумковий тест (екзамен)	Сума балів
ЗМ 1			ЗМ 2			ЗМ 3						
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10			
20%			20%			20%						
70%											30%	100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Студент отримує оцінку «незадовільно», якщо він не засвоїв основні поняття і категорії; не знає наукового і фактичного матеріалу; може лише переказувати учбовий матеріал, але не може обґрунтувати відповіді на жодне питання.

13. Методичне забезпечення

1. Федотова Ю.В. Програма та робоча програма навчальної дисципліни «Економічна теорія» (для студентів 3 курсу денної та заочної форми навчання напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» / Ю.В. Федотова. – Х.: ХНУМГ, 2015. – 18 с.
2. Можайкіна Н.В., Москвіна А.О. Цимбалюк О.А. Конспект лекцій з курсу «Економічна теорія» для студентів 3 курсу всіх форм навчання напряму 6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» / Можайкіна Н.В., Москвіна А.О., Цимбалюк А.А.; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 165 с.
3. Методичні вказівки до організації самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольної роботи з дисципліни «Економічна теорія» (для студентів 3 курсу всіх форм навчання напряму 6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 112 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Економічна теорія: політекономія / За ред.. В.Д. Базилевича –К.: Знання-прес, 2008. -719с.
2. Основи економічної теорії: політ економічний аспект: Підручник / Г.Н.Климко та ін. - К.: Знання –Прес, 2002. - 615с.
3. Перехідна економіка: підручник / За ред.. В.М.Гейця.- К.: Вища школа, 2003. – 591с.
4. Політична економія: Навч. посібник / за ред. К.Т. Кривенка.-К.: КНЕУ, 2005.-508с.

Допоміжна

1. Зазимко А.З. Політична економія: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2006. – 358 с.
2. Мікроекономіка: Підручник / за ред.. В.Д Базилевича.- К.: Знання ,2007.- 677с.- (Класичний університетський підручник).
3. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка : Підручник / За ред. В.Д.Базилевича.-К.: Знання, 2008.- 851с.- (Класичний університетський підручник).

15. Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНАМГ: <http://eprints.kname.edu.ua>.
- 2.Офіційний сайт НБУ: <http://www.bank.gov.ua>
3. Урядовий портал КМУ: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Офіційний сайт міністерства економічного розвитку і торгівлі України: <http://www.me.gov.ua>
5. Офіційний сайт міністерства фінансів України: <http://www.minfin.gov.ua>
6. Офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку України: <http://www.ssmc.gov.ua>
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Аркуш актуалізації

Робоча програма навчальної дисципліни **«Економічна теорія»**

за напрямом підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»

на 201_/201_ навчальний рік переглянута та затверджена **«Без змін»**

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

М.П.

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

М.П.

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

М.П.

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року